

11.09.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**11 Eylül 2020
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

4 Eylül 2020 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 2946)
- Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği
- Karayolu Dışında Kullanılan Hareketli Makinalara Takılan İçten Yanmalı Motorlar İçin Gaz ve Partikül Halindeki Kirletici Emisyon Sınırları ve Tip Onayı ile İlgili Gereklilikler Hakkında Yönetmelik (2016/1628/AB)
- Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Basın İlan Kurumu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Tütün Mamulleri, Makaron, Yaprak Sigara Kâğıdı ve Alkollü İçkilerde Ürün İzleme Sistemi Uygulama Genel Tebliği
- Borçlanma Aracı Sahipleri Kurulu Tebliği (II-31/A.1)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 11/6/2020 Tarihli ve E: 2019/2, K: 2020/28 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 25/6/2020 Tarihli ve E: 2020/22, K: 2020/34 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 10/6/2020 Tarihli ve 2014/7804 Başvuru Numaralı Kararı

KGF yönetimine Hazine damgası

Reel sektörün ve piyasaların sıkıntı yaşadığı dönemlerde verdiği kefaletle nakit ihtiyacını karşılayan ve bugüne kadar 375 milyar liralık krediye kefalet veren Kredi Garanti Fonu yönetiminde üç TOBB üyesi eş zamanlı istifa etti, yeni yönetim Hazine ağırlıklı oldu.

Özellikle piyasaların nakit sıkışıklığı yaşadığı dönemlerde verdiği kefaletle piyasaların nakit ihtiyacını karşılayan ve bugüne kadar 375 milyar liralık krediye kefalet veren Kredi Garanti Fonu'nda TOBB'un ağırlığı sıfırlandı. KGF'nin 9 kişilik yönetim kurulunda bulunan TOBB üyeleri, Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz dahil 3 isim ani bir kararla eşzamanlı olarak istifa ettiler. Bir süre önce Genel Müdür İsmet Gergerli'nin yerine Kasım Akdeniz'in getirildiği KGF'de, yeni yönetim Hazine ağırlıklı isimlerden oluştu. KGF'nin Yönetim Kurulu Üyesi sayısı da 9'dan 8'e indi.

Uzun süredir KGF'nin Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürüten aynı zamanda TOBB Başkan Yardımcılığı ve Ankara Ticaret Borsası Başkanlığı görevleri bulunan Faik Yavuz'un yanı sıra, TOBB'un KGF'deki diğer temsilcileri; Ankara Ticaret Odası Meclis Başkanı Mustafa Deryal ile Elazığ Ticaret Sanayi Odası Başkanı Asilhan Arslan da ayrılan diğer iki isim oldu.

Yeni Başkan Hazine'den

KGF'nin yeni Yönetim Kurulu Başkanı, Hazine ve Maliye Bakanlığı Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürü Murat Zaman oldu. İstifa eden diğer üyelerin yerine, Merkezi Finans ve İhale Birimi Başkanı Hakan Ertürk getirildi. Daha önce

9 kişiden oluşan yönetim kurulu, yeni dönemde 8 kişiden oluşuyor. Yeni yönetimde şu isimler yer alıyor:

Murat Zaman-Yönetim Kurulu Başkanı: Hazine ve Maliye Bakanlığı Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürü. Cevahir Uzkurt-Başkan Yardımcısı: KOSGEB Başkanı. Kasım Akdeniz-KGF Genel Müdürü. Mikail Hıdır-Hazine ve Maliye Bakanlığı Danışmanı. Hakan Ertürk-Merkezi Finans ve İhale Birimi Başkanı. Recep Ali Erdoğan-KOSGEB Başkan Yardımcısı. Temel Tayyar Yeşil-Ziraat Bankası Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı. Erkin Aydın-Finansbank Bireysel Bankacılık ve KOBİ Bankacılığı Genel Müdür Yardımcısı.

Yüzde 28.2'si TOBB'un

1991 yılında kurulan KGF ilk teminatını 1994 yılında verirken, uzun süre etkin faaliyet göstermemiştir. 2000'li yılların ikinci yarısından itibaren TOBB'un yönetimde etkinliğiyle birlikte KGF'nin sermaye yapısı da güçlendirildi. 2009'da ise ortaklık yapısı değiştirildi. TOBB, KOSGEB ve özel bankalar eşit ortaklık payına sahip oldular. Bu tarihten itibaren özellikle finansal sıkıntıların yaşandığı dönemlerde, KGF'nin sermaye yapısı güçlendirilerek sisteme finansman sağlamanın önü açıldı. 2009 yılında radikal bir değişiklik yapılarak, 20 banka KGF'ye ortak edildi. Zamanla çeşitli bankalar da sisteme dahil oldu. TOBB ve KOSGEB'in yüzde 33 olan payları yüzde 28.2'ye indirildi. Kalan hisseler ise 29 banka tarafından yüzde 1.49 oranında eşit paylaşılmış durumda. TESK, TOSYÖV ve MEKSA'nın da KGF'de sembolik payları bulunuyor.

Bankalar ortak oldu

2019 yılı Nisan ayında kayıtlı sermaye tavanı 600 milyon lira olarak belirlenen KGF'de yeni bankaların da ortaklık yapısına dahil olmasıyla, ödenmiş sermaye 513 milyon 134 bin liraya çıkarıldı. KGF kurulduğu günden bu yana toplam 375 milyar 419 milyon liralık krediye kefalet sağladı. Bunun 41 milyar 630 milyon lirasını bireysel kefaletler, 333 milyar 789 milyon liralık kısmını ise ticari kefaletler oluşturdu.

KGF'nin Ankara'daki merkezi 'İstanbul'a taşınacak' iddiası

Öte yandan, TOBB temsilcilerinin istifa etmesiyle, yönetim kurulu yapısı ciddi ölçüde değişen KGF'nin merkezinin de İstanbul'a taşınacağı yönündeki iddialar ortaya atıldı. İstanbul Finans Merkezi projesi kapsamında daha önce kamu bankalarının merkezleri İstanbul'a taşınmıştı. KGF'nin de bu proje kapsamında İstanbul'a taşınabileceği konuşuluyor.

KGF Genel Müdürlüğü halen TOBB'un Ankara'daki ikiz kulelerinde yer alıyor ve KGF TOBB'un kiracısı konumunda bulunuyor.

Bireysel kredilerde pay yüzde 10'u geçti

28 Ağustos itibarıyla KGF aracılığıyla kullanılan ticari kredilerin miktarı 334 milyar 541 milyon lira oldu. Ancak bu rakama geri ödemeler dahil değil. Geri ödemelerin de dahil edilmesi haline, KGF'nin aracılık ettiği kredi miktarının 500 milyar lira civarında olduğu kaydediliyor. Aynı tarihte bankacılık sistemi kredi hacmi 2 trilyon 820 milyar lira düzeyindeydi. Buna göre KGF'nin bankacılık sistemi içindeki payı yüzde 11.9 olarak gerçekleşti. Son yıllarda kefalet verdiği kredi hacmi giderek artan KGF, yılbaşından bu yana aracılık ettiği krediler, bankacılık sistemindeki kredi hacmindeki artışın iki katından fazla arttı. 3 Ocak'tan bu yana bankacılık sektörü kredi hacmi yüzde 28.5 artarken, KGF kefaletli risk bakiyesi yüzde 78.3 oldu. COVID-19'un ekonomik hayata etkilerini azaltmak amacıyla kamu bankaları tarafından kullanılan kredilerde, KGF devreye sokuldu. Böylece kurulduğu günden bu yana ilk kez bireysel kredilere de kefalet vermeye başlayan KGF, şu ana kadar 41 milyar 630 milyon liralık krediye aracılık etti. Bu rakam, 383 milyar 792 milyon lira düzeyinde olan bankacılık sektöründeki bireysel temel ihtiyaç kredilerinin yüzde 10.8'ine karşılık geliyor. Ziraat Bankası, HalkBank ve Vakıfbank, aylık geliri 5 bin liranın altında olan bireysel müşterilere, KGF kefaletiyle 10 bin liraya kadar 36 ay vade ile kredi kullanıyordu.

Eski yönetimde kimler vardı?

- ▶ Faik Yavuz - Yönetim Kurulu Başkanı.
- ▶ Cevahir Uzkurt - Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı.
- ▶ İsmet Gergerli - Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür.
- ▶ Mustafa Deryal - ATO Meclis Başkanı.
- ▶ Recep Ali Erdoğan - KOSGEB Başkan Yardımcısı.
- ▶ Mikail Hıdır -Hazine ve Maliye Bakanlığı danışman.
- ▶ Temel Tayyar Yeşil - Ziraat Bankası Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı.
- ▶ Erkin Aydın - Yönetim Kurulu Üyesi.
- ▶ Asilhan Arslan - Elazığ TSO Başkanı.

İnek sütü miktarı temmuzda yüzde 3,1 arttı

Türkiye genelinde toplanan inek sütü miktarı, temmuzda geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 3,1 artarak 825 bin 132 ton oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu, temmuz ayına ilişkin süt ve süt ürünleri üretimi verilerini açıkladı.

Buna göre, toplanan inek sütü miktarı, temmuzda yıllık bazda yüzde 3,1 artışla 825 bin 132 tona ulaştı. Bu oran ocak-temmuz döneminde de geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3,6 artarak 5 milyon 936 bin 538 tona ıktı.

Temmuzda ticari süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütü yağ oranı ortalama yüzde 3,5, protein oranı ise ortalama yüzde 3,3 olarak tespit edildi.

Ticari süt işletmeleri tarafından yapılan içme sütü üretimi, temmuzda geçen yılın aynı ayına göre yüzde yüzde 12,3 artarak 111 bin 96 ton olarak gerçekleşti.

Ocak-temmuz döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre içme sütü üretimi yüzde 12 artışla 952 bin 907 ton olarak kayıtlara geçti.

11.09.2020

Ticari süt işletmeleri tarafından yapılan yoğurt üretimi, temmuzda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,5 azalarak 104 bin 490 ton, ocak-temmuz döneminde de geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2,5 gerileyerek 638 bin 733 ton oldu.

Temmuzda geçen yılın aynı ayına göre tam yağlı süt tozu üretimi yüzde 59,6, yağsız süt tozu yüzde 38,1, inek peyniri üretimi yüzde 12,1, tereyağı üretimi yüzde 6,6, kaymak üretimi yüzde 2,7 artarken, ayran üretimi yüzde 1, diğer peynirlerin (koyun, keçi, manda sütleri ve karışık sütlerden elde edilen peynir eitleri) retimi yüzde 12,1 d gösterdi.

Ocak-temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre inek peyniri üretimi yüzde 9,5, tam yağlı süt tozu yüzde 8,6, tereyağı üretimi yüzde 8,2, kaymak üretimi yüzde 2,4, yağsız süt tozu yüzde 1,1 artarken, diğer peynirler (koyun, keçi, manda sütü ve karışık sütlerden elde edilen peynir eitleri) yüzde 5,4 ve ayran üretimi yüzde 16,2 azaldı.

Tavuk eti üretimi düştü, yumurta üretimi arttı

Türkiye'nin tavuk eti üretimi temmuzda bir önceki aya göre yüzde 7,3, geçen yılın aynı dönemine göre ise yüzde 13,5 geriledi. Bu dönemde 174 bin 329 ton tavuk eti üretimi yapılan Türkiye'nin tavuk yumurtası üretimi ise temmuzda yüzde 1,5 arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu, temmuz ayına ilişkin kümes hayvancılığı üretimi istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, tavuk yumurtası üretimi temmuzda bir önceki aya göre yüzde 1,5 artarken, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,1 azaldı. Bu dönemde 1 milyar 541 milyon 760 bin adet tavuk yumurtası üretildi.

Temmuzda kesilen tavuk sayısı aylık bazda yüzde 6,2 azalarak 99 milyon 95 bin adet olarak kayıtlara geçti. Geçen yılın aynı ayına göre de kesilen tavuk sayısı yüzde 13,5 azaldı.

Tavuk eti üretimi temmuzda bir önceki aya göre yüzde 7,3, geçen yılın aynı dönemine kıyasla da yüzde 13,5 geriledi. Bu dönemde tavuk eti üretimi 174 bin 329 ton oldu.

Hindi eti üretimi ise temmuzda aylık yüzde 10,7 azalırken, yıllık yüzde 8,4 artış gösterdi. Söz konusu ayda hindi eti üretimi 5 bin 620 ton olarak kaydedildi.

Ocak-temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre hindi eti üretimi yüzde 9,3, tavuk eti üretimi yüzde 2,9, kesilen tavuk sayısı yüzde 2,3, tavuk yumurtası üretimi de yüzde 0,5 arttı.

Yasal takip sayısı yüzde 58 azaldı

Bireysel kredi kartı veya kredi borcundan dolayı yasal takibe intikal edenlerin sayısı ocak-temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 58 azalarak 406 bin kişiye geriledi.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi tarafından, Negatif Nitelikli Bireysel Kredi ve Kredi Kartı Temmuz 2020 Raporu yayımlandı.

Bireysel kredi veya bireysel kredi kartı borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi sayısı yılın ocak-temmuz döneminde, 2019'un aynı dönemine kıyasla yüzde 58 gerileyerek 406 bin kişi oldu. Bu gelişmede, ekonomik aktiviteyi destekleyici kredi faaliyetlerinin yanında takip sürelerinin 180 güne çıkarılmasının da etkili olduğu düşünülüyor.

Bireysel kredi kartı borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi sayısı de aynı dönemde yüzde 55 azalarak 236 bin kişi oldu. Bireysel kredi borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi sayısı da aynı dönemde yüzde 63 azalarak 246 bin kişi oldu.

155 milyar liralık emeklilik birikiminin akıbeti belirsiz: Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklaması sonrası vatandaşlar tedirgin

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklaması sonrası vatandaşlar tedirgin

**155 MİLYAR LİRALIK
EMEKLİLİK BİRİKİMİNİN
AKİBETİ BELİRSİZ**

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Bireysel Emeklilik Fonu'nda toplanan yaklaşık 155,3 milyar liranın özel sektöre kaynak olarak kullanılabilceğini açıklaması sektör temsilcilerinde ve vatandaşlarda tedirginlik yarattı. Uzmanların verdiği bilgiye göre, şimdiden çok sayıda vatandaş sistemden çıkmaya başladı.

Sözcü gazetesinde yer alan habere göre, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Bireysel Emeklilik Sistemi'nde toplanan milyarlarca lirayla özel sektöre kaynak sağlanabileceğini söylemesi sistemde bulunanlar açısından büyük tedirginlik yarattı. Toplam 6.8 milyon katılımcısı bulunan BES'in büyüklüğü ağustos sonu itibarıyla 145.2 milyar liraya ulaşmış durumda. Bu birikime bir de 2017'de başlatılan Otomatik Katılım Sistemi'nde (OKS) biriken 10.1 milyar lira eklenince emeklilik fonlarının büyüklüğü 155.3 milyar liraya ulaşıyor. Devlet BES'i özendirmek için 2013 yılından bu yana katılımcılara ödedikleri tutarın yüzde 25'i oranında katkı veriyor. BES katılımcıları, Erdoğan'ın son açıklamalarının ardından birikimlerine dair endişe yaşamaya başladı.

ÇIKIŞLAR BAŞLADI

Hemen herkesin aklına gelen en büyük kaygı, vatandaşın alın terinden biriktirdiği emeklilik tasarrufların şirketlere kullandırılması ve kaynağının kısa sürede heba edilmesi. Bankacıların verdiği bilgiye göre, insanlar BES fonlarını bozdurmaya başladı bile. Fondaki birikimler ile kredi olarak ne şekilde kaynak sağlanabileceğine yönelik ayrıntılar henüz netleşmedi. Ancak uzmanların verdiği bilgiye göre, sistemde biriken para ile uzun vadeli ve düşük faizli kredi olarak finansman sağlanabilmesi mevcut kanun ve fon yapısı ile mümkün değil.

Toplanan fonların prim yatırımların çıkarlarının aleyhine piyasayı ucuz kredi ile fonlamak için kullanılabilceği riski gerçekleşirse, bunun kanun değiştirilmeden yapılmasının mümkün olmadığı söyleniyor. Diğer yandan bu kaynak zannedildiği gibi bir kasada beklemiyor. Paranın yüzde 46'sı kamu tahvil-bonoları ile kira sertifikalarında değerlendiriliyor. Yani zaten bu para önemli ölçüde kamu kaynağı

olarak kullanılıyor. Dolayısıyla BES fonlarının özel sektöre kaynak olmasının, Hazine'nin borçlanma imkanını da daraltacağı kaydediliyor.

VATANDAŞIN MÜLKİYET HAKKINA TECAVÜZ

Tartışma yaratan konuya muhalefetten de sert tepki geldi. CHP İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, "Hükümetin iştahı, kaynakları tükettikçe vatandaşın diğer birikimlerine yöneliyor. Çalışanların kıdem tazminatlarını gözüne kestiren hükümet, işçi kesiminin tepkilerinden korkup bu fikri rafa kaldırdı. Bugün ise anlıyoruz ki, sırada vatandaşın emeklilik birikimleri var. Böyle bir hareket vatandaşın mülkiyet hakkına tecavüz olur. Uluslararası finansal ilkelerin dışına çıkılmadıkça sistemden ucuz kaynak yaratma olanağı çok kısıtlı" açıklamasını yaptı.

DEVLETE GÜVENİ SARSAR

İYİ Parti Genel Başkan Yardımcısı Cihan Paçacı da "Eğer devlet olarak siz buna el koyup, üç beş tane yandaş firmaya kredi olarak düşünürseniz bu, devlete güveni sarsar. Panik yaratıp, bireysel emeklilikten çıkmayı hızlandırabilir" diye konuştu.

CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN NE DEMİŞTİ?

Cumhurbaşkanı Erdoğan 7 Eylül'de Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen kamuya ait sigorta şirketlerinin varlık fonu altında toplandığı Türkiye Sigorta tanıtım törenine katıldı. Erdoğan burada yaptığı konuşmada, "Devletin desteği ve teşvikiyle fon tutarı 154 milyar liraya ulaşan Bireysel Emeklilik Sistemi'nde yapılacak atılımlarla reel sektöre uzun vadeli ve düşük maliyetli büyük bir kaynak sağlanabilecektir" dedi.

GEÇMİŞTE NE OLDU?

1986 yılında Fakir Fukara Fonu (FakFukFon) olarak bilinen Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, hem Turgut Özal hem de sonraki hükümetler tarafından çeşitli sermaye çevrelerine proje destek ve teşvikleri adı altında kaynak aktarmak için kullanıldı. 2011 Sayıştay denetiminde bu fonda biriken 7.7 milyon liralık promosyon gelirinin valiler ve kaymakamlar tarafından pastane, kuruyemiş, kozmetik, çiçek, şoför, mobilya, dekorasyon gibi harcamalarda kullanıldığı ortaya çıktı.

KONUT EDİNDİRME YARDIMI'NIN DA AKİBETİ DE AYNİ

İşçi ve emekçileri konut sahibi yapmak için ücretlerden zorla yapılan kesintilerle oluşturulan Konut Edindirme Yardım Fonu'nun (KEY) akıbeti de farklı olmadı. Milyonlarca kişi hiç ödeme almadı ve tek bir işçi bile bu fon sayesinde ev sahibi olamadı. 1988'de kurulan Zorunlu Tasarruf Fonu için işveren ve devlet payının yanında işçilerden yapılan yüzde 2'lik zorunlu kesinti yapıldı. 2006 yılında fon tasfiye edildiğinde, fonun kamu bankalarına düşük faizle yatırıldığı ortaya çıktı.

BU PARAYA DOKUNMAK ANAYASA'YA AYKIRIDIR

CHP İstanbul Milletvekili, Mali Müşavir Özgür Karabat, "Vatandaş BES'teki parasını dilediği gibi kullanır ve bu parayı sisteme yatırırken özel sigorta şirketleriyle bir sözleşme yapar. Sözleşmeye aykırı biçimde, tasarruf sahibinin rızası alınmadan bu paranın kullanılması başta anayasaya aykırıdır. Anayasanın 35'inci maddesi açıkça mülkiyet hakkını tanıyor ve düzenliyor" dedi. Karabat, böyle bir adımın özel mülkiyet hakkının ihlali anlamına geleceğini savundu.

SİSTEMİN VARLIK AMACIYLA ÇELİŞİYOR

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'na değinen Çalışma Ekonomisi Uzmanı Avukat Dr. Murat Özveri, "Bireysel emeklilik fonunda birikmiş tasarrufların ucuz kredi olarak piyasaya aktarılması, yasanın amacına aykırıdır. Ne var ki bugüne kadar kurulan tüm fonlarda hiç gözetilmeyen amaç, katılımcılarının refahının artırılmasıdır. Yine bu amacın göz ardı edilip fondan ucuz kredi olarak kullanılması yasaya aykırı olacaktır" dedi.

PROF. YILMAZ: TASARRUFUN PLANI KATILIMCIYA AİTTİR

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Binhan Elif Yılmaz ise BES'in iç borçlanmada Hazine için önemli bir kaynak olduğuna değinerek, "Özel sektöre kaynak olması, Hazine'nin borçlanma imkanını daraltacaktır" dedi. Yılmaz, "BES, tasarruf sahiplerinin kendi adlarına yaptıkları birikimi ifade eder. Tasarrufların yöneleceği plan ve portföy değişikliği, katılımcının kendisine ait bir karardır" yorumunu yaptı.

'EL KOYMA ALGISI' ÇIKIŞA YOL AÇAR

BES'te biriken fonların kredi olarak kullanılarak sistemin kaçışa neden olabileceğini kaydeden Sinop Üniversitesi Öğretim Üyesi İktisat Doçenti Utku Altunöz, şu yorumu yaptı: "Önemli nokta şu; kaynak üretim ve yatırıma mı yoksa daha önceki deneyimler gibi şirketlere sermaye olarak kullanıma mı gidecek? Diğer bir kaygım ise yasal düzenlemeler sonucunda bu düşünce hayata geçirilirse toplumda bireysel tasarruflara el koymanın yolu açıldı algısı oluşur mu?"

'KREDİ' AÇIKLAMASI TEDİRGİNLİK YARATIYOR

BES'in zaten hem kamu hem özel sektör için uzun vadeli bir finansman kaynağı olduğunu kaydeden Bilgi Üniversitesi Öğretim Görevlisi Ekonomist Murat Sağman, "BES'ten hisse senedine yapılan alımlar şirket için zaten dolaylı bir finansman kaynağı. Buradaki mesele bunun kredi şeklinde olmaması. Tedirginlik buradan kaynaklanıyor. Bu konu hakkında mutlaka düzeltme gelecektir. Her BES tasarrufçusu birikimleri ile ilgili mutlaka güven ister" yorumunu yaptı.

M3 para arzı arttı

En geniş tanımlı para arzı M3, geçen hafta yüzde 0,55 artışla 3 trilyon 328,4 milyar liraya yükseldi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yayımlanan Haftalık Para ve Banka İstatistikleri'ne göre, 4 Eylül itibarıyla M3 para arzı, yüzde 0,55 artışla 3 trilyon 328 milyar 421 milyon 134 bin liraya çıktı. M3 para arzı, 28 Ağustos'ta 3 trilyon 310 milyar 75 milyon 688 bin lira seviyesinde bulunuyordu.

Söz konusu dönemde vadesiz TL mevduatı, bir önceki haftaya göre yüzde 2,55 azalarak 342 milyar 38 milyon 261 bin lira, vadesiz yabancı para (YP) mevduatı ise yüzde 0,87 artarak 658 milyar 733 milyon 574 bin lira düzeyinde gerçekleşti.

Vadeli TL mevduatı, yüzde 1,50 yükselişle 1 trilyon 74 milyar 950 milyon 741 bin lira, vadeli YP mevduatı da yüzde 0,97 artışla 940 milyar 115 milyon 686 bin lira oldu.

Macron çizmeyi aştı: Türkiye'ye süre tanıdılar

Fransa Cumhurbaşkanı Macron, "Türkiye ile iyi niyet çerçevesinde yeniden görüşmek istiyoruz" dedi.

Akdeniz'e kıyısı olan AB ülkelerinin liderleri, bugün Fransa'nın öncülüğünde Korsika adasında bir araya geldi.

MED7 olarak adlandırılan zirvenin ardından yaptığı açıklamada Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, "**Saf değiliz, ama Türkiye ile iyi niyet çerçevesinde yeniden diyalog kurmak istiyoruz**" dedi.

MED7 Forumu sonuç bildirgesinde ise, "**Türkiye'yle diyaloga geçilmesinde ilerleme sağlanamaması ve Türkiye'nin tek taraflı faaliyetlerini sonlandırmaması halinde, Avrupa Birliği ilave kısıtlayıcı tedbirler listesi geliştirmeye hazırdır.**" ifadeleri yer aldı.

Fakat bu 7 ülkenin yaptığı açıklama resmi olarak Avrupa Birliği bloğunun tamamının görüşünü yansıtmıyor. Rum Kesimi, Haziran ayında Türk şirketlere ve bireylere yaptırım için çağrıda bulunmuş fakat aralarında Almanya'nın da olduğu birçok ülke bu karara destek vermemiştir.

ANKARA'DAN MACRON'A SERT TEPKİ

Korsika'daki zirveden önce Fransa Cumhurbaşkanı Macron, ikili ilişkilerde sorunun Türk halkı olmadığını söylemiş, sorunun Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olduğunu dile getirmişti. Bu açıklama Ankara'dan büyük tepki çekerken, AKP Sözcüsü Ömer Çelik Twitter üzerinden Macron'un sözlerini eleştirmişti.

Çelik, "Bizim sizin gibi sömürgeci kafalarla sorunumuz var Bay Macron. Acı çektiğiniz haklarla ve sömürmek istediğiniz halklarla insani ve kardeşlik bağımız var. O yüzden sizinle karşı karşıyayız. Tehdit dili kullandığınız ülke Türkiye'dir. Türkiye size en uygun cevapları verecektir" demişti.

Ali Ekber YILDIRIM

11 Eylül 2020

ABD, Çin pamuğunu hedef aldı, Türkiye'ye fırsat doğdu!

Amerika'nın Çin pamuğuna ve tekstiline yönelik uygulayacağını duyurduğu yaptırımlar, Türkiye pamuğu ve tekstil ürünleri için yeni fırsatlar yaratabilir.

Çin'in Xinjiang (Sincan) Bölgesi'ndeki Uygur Müslümanlarına yönelik baskı ve asimilasyon politikasını gerekçe gösteren Amerika Birleşik Devletleri (ABD), bu bölgede faaliyet gösteren firmalara yönelik yaptırım uygulamaya başladı. Yaptırım uygulanan ürünler arasında pamuk ve tekstil ürünleri de var. Başta Çin olmak üzere Uzakdoğu'da üretilen ürünlerle rekabet edemediği için Amerika pazarını büyük ölçüde kaybeden Türkiye, bu yeni uygulama ile önemli bir fırsat yakalayabilir. Türkiye'nin pamuğu ve tekstil ürünleri için önemli bir fırsat doğacağını belirten tekstilciler, öncelikle pamuk üretiminin desteklenmesi ve üretimin artırılması gerektiğine dikkat çekiyor.

Sincan'daki şirketlere ithalat yasağı

Uluslararası haber ajanslarına göre, ABD Başkanı Donald Trump Çin'in Sincan Bölgesi'nde faaliyet gösteren 3 şirketin Amerika'ya ithalatını durdurdu. Çin yönetiminin Uygur Müslümanlarına yönelik baskısı gerekçe gösterilerek ithalatı yasaklanan şirketlerin yanı sıra, pamuk, tekstil ve domates ithalatı yapan 6 şirkete daha kısıtlama uygulaması bekleniyor. Ağırlıklı olarak Çin pamuğuna yönelik olan bu yaptırımlar tekstil sektörünü etkileyecek. Çin'de üretilen pamuğun yüzde 80'ni Sincan bölgesinde üretiliyor. Birçok firmanın bu bölgede üretim tesisi var. Pamuktan ürettikleri ürünleri Amerika'ya ihraç ediyorlar.

Türkiye pamuğu ve tekstili için fırsat

Türkiye Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası önceki dönem Başkanı ve Söktaş Yönetim Kurulu Başkanı Muharrem Kayhan, Amerika ile Çin arasında bir süreden beri devam eden çekişmenin pamuk ve tekstilde de yaşandığını belirterek şu bilgileri verdi: "Uygur Müslümanlarına yönelik baskılar nedeniyle Amerika, Çin'in

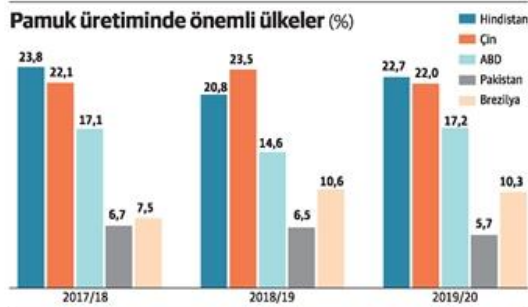
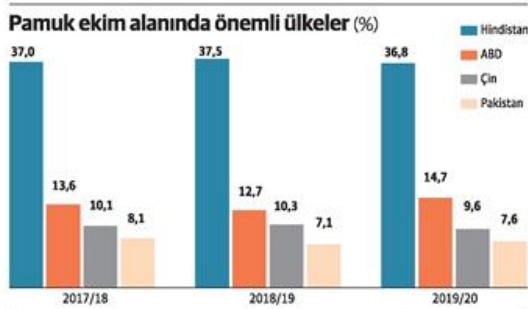
bu bölgede üretilen pamuğuna karşı bir yaptırım uyguluyor. Sadece pamukta değil, Sincan pamuğundan üretilen tekstil ürünlerine de bu yaptırımların uygulanacağı ifade ediliyor. Bu Türkiye açısından önemli bir fırsat. Tedarik zinciri dikkate alındığında Türkiye pamuğu ve tekstil ürünleri tercih edilecek. Avrupalı alıcılar, müşterilerimiz ürünlerimizde Sincan pamuğu kullanıp kullanmadığımızı sormaya başladı. Uzakdoğu rekabeti nedeniyle Amerika pazarını kaybeden Türkiye için bu önemli fırsat mutlaka değerlendirilmeli. Bunun için pamuk üretiminin artırılması temel hedef olmalı. Çiftçiye verilecek destekleme primi önceden belirlenmeli, üretime başlanmadan açıklamalı ve zamanında ödenmeli. Sadece Amerika pazarı değil, Avrupalı alıcılar da Türkiye'ye yönelecekler. Bu fırsatı iyi değerlendirmek gerek."

Çin'in pamuk üretimindeki yeri

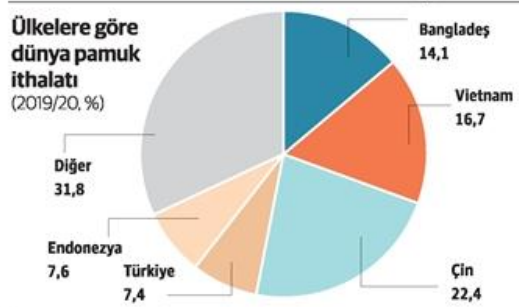
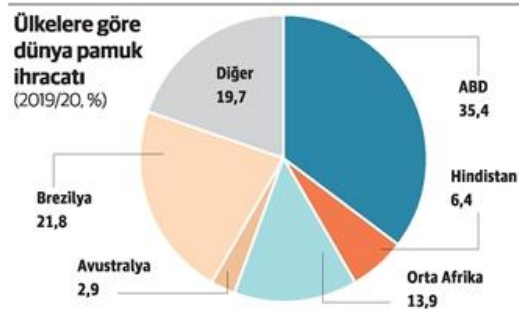
Uluslararası Pamuk İstişare Komitesi (ICAC) verilerine göre; 2019-2020 sezonunda dünya toplam pamuk üretimi 26.1 milyon ton iken, Çin'in payı 5.8 milyon ton olarak gerçekleşti. Türkiye ise bu sezonda 815 bin ton pamuk üretti.

Dünyada üretilen pamuğun yüzde 22'sini elinde tutan Çin, ürettiği pamuğun büyük bölümünü kendisi kullandığı için ihracatta ön planda değil.

Dünya toplam pamuk ihracatının 15 milyar doları geçtiği 2019'da ABD 6.2 milyar dolar ile birinci ihracatçı konumundayken, Türkiye 227 milyon dolar ile 10. Sırada, Çin ise 90 milyon dolar ile 20. Sırada yer aldı. Türkiye'nin pamuk ithalatına bakıldığında ise 2019'da 1.5 milyar doları bulan ithalatın 680 milyon doları ABD'den sağlanırken Çin'den ithalat yok denecek kadar az.

Kaynak: ICAC

Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşananlar ve sektöre etkileri

✓ Uygur Müslümanlarının asimilasyon programına tabi tutulduğu bir süredir uluslararası medyada yer buluyor. Sincan'ın dünya ham pamuk piyasasının yüzde 20'sini, Çin pamuğunun yüzde 80'den fazlasını karşıladığı düşünülürken, bu haberler "sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğin" gündemde olduğu tekstil ve hazır giyim endüstrisinde büyük tartışmalara yol açtı. Üstelik yakın zamana kadar Sincan menşeli pamuk, İyi Pamuk Girişimi (BCI) ve Cotton Connect (CC) gibi iyi pamuk sertifikası veren kuruluşlar tarafından "sürdürülebilir ve organik" olarak etiketlenmekteydi.

✓ Avustralya Stratejik Politika Enstitüsü'nün raporuna göre 2017-2019 arasında 80 bin kadar Uygurlu aralarında Nike, Apple gibi markalara üretim yapan fabrikalarda zorla çalıştırılmış. Hatta bu "işçileri" organize eden araçlar ve yerel idarecilerin kişi başı komisyon aldıkları öne sürülüyor.

✓ Zorla çalıştırmanın yanı sıra çocuk işçiliği de bu raporlarda yer buluyor. 1 milyon civarında öğrencinin "workstudy" ya da "tarıma katkı sağlayarak öğrenme" gibi programlarla pamuk tarlalarında zorla çalıştırıldıkları biliniyor.

✓ Avrupa Parlamentosu Aralık 2019 tarihli bir kararla, Avrupa Komisyonunu ve üye devletleri Çin otoriteleri tarafından Uygur kökenli topluma uygulanan insan hakları ihlallerini tanımaya, Çin hükümeti ile diyaloglarında bu konuyu gündeme getirerek kampları kapatmaya ve bu ihlallere son vermeye ikna etmeye çağırıyordu. Karar metninde "Kuşak-Yol Projesi için kilit bir lokasyonda bulunan ve tekstil gibi emek-yoğun sektörlerde üretim hedefini yakalamak için önemli görülen Sincan'ın Çin otoritelerince kontrol altına alınması çabasından" da bahsedildi.

✓ ABD bu konuda somut bir adım atarak 17 Haziran 2020 tarihinde "Uygur İnsan Hakları Yasası" ile Sincan'daki insan hakları ihlalleriyle bağlantısı olan yabancı kökenli kişi ve kuruluşlara yaptırım uygulanması kararını açıkladı. Daha sonra ise ilgili bakanlıklar ortak bir tavsiye metni yayımlayarak tedarik zincirlerinde Sincan kökenli ürün/üretici olan şirketleri "imaj, ekonomik ve yasal riskler aldıkları" konusunda uyardı. ABD'nin yıllardır bilinen ve raporlanan bu uygulamalara karşı şimdi eyleme geçmesi, ABD-Çin ticaret savaşlarının bir parçası olarak yorumlanıyor.

✓ Temmuz sonu itibariyle yaptırım listesine alınan 11 şirketten biri olan Hong Kong merkezli, 50 bin kadar çalışanı olan tekstil-hazır giyim devi Esquel, ABD Ticaret Bakanlığı'na yazdığı mektupta suçlamaları kesin bir dille reddederek bu

listeden çıkarılmayı talep etti. Ralph Lauren, Hugo Boss, Tommy Hilfiger, Apple gibi markalara üretim yapan şirket "dünyanın önde gelen denetçi firmalarından biri tarafından sürekli denetlendiklerini" de belirtti.

✓ Aralarında Amerikan Hazır Giyim ve Ayakkabı Birliği (AAFA) gibi tekstil ve hazır giyim endüstrisinin temsilcilerinin de olduğu pek çok kurum bildirimler yayımlayarak Sincan menşeli pamuk, bu pamuktan yapılmış tekstil ürünleri, hatta Sincan dışındaki bölgelerde olup da Uygur kökenlilerin zorla çalıştırıldığı fabrikaların ürünlerini tedarik zincirlerinden çıkaracaklarına dair taahhütlerde bulundular.

✓ Uluslararası Tekstil Üreticileri Federasyonu (ITMF) yönetiminin sorusu üzerine Çin Ulusal Tekstil ve Hazır Giyim Konseyi (CNTAC) bir mektup kaleme alarak özetle "Bölgede Çin yönetiminin aşırı uçlarla savaş verdiği, uygulanan kalkınma programı sayesinde yoksulluğun minimuma indirildiği, ABD'nin girişimlerinin ticari olduğu, dünya tekstili için çok önemli olan Sincan pamuğunun böyle bir savaşa konu edilmesinin sektöre küresel anlamda zarar vereceği, yükselecek maliyetlerin bedelini tüketicilerin ödeyeceği, markaların tedarikçileriyle konuşmadan alımı bir anda durdurmalarının işçilere de zarar vereceği, tüm tarafları sağduyulu düşünmeye ve işbirliği yapmaya çağırdıkları" yönünde bir açıklama yaptı.

✓ Başka bir önemli gelişme, pamuk sertifika sağlayıcısı BCI'nin 2020-2021 sezonunda Sincan'da pamuk sertifikasyon operasyonlarını durduracağını açıklaması oldu. BCI'nin daha önceki açıklamaları zorla çalıştırma uygulamalarının farkında olduğu ve fakat bölgede varlığını devam ettirerek çiftçilere fayda sağlamaya devam edeceği yönündeydi. Sincan menşeli pamuğun bu sertifikasyondan yoksun olması, pek çok markanın ve tedarikçinin bu pamuğu kullanmaması sonucunda küresel pamuk piyasasında hissedilir değişikliklere yol açabilir.

Alaattin AKTAŞ

11 Eylül 2020

İşgücü istatistikleri iyi, durum kötü!

✓ *İstihdam ve işsizlik verileri günümüz koşulları için hiç de fena değil, hatta iyi bile; ne var ki bunlara ilişkin istatistiklerde durum çok kötü.*

✓ *Veriler iyi, istatistikler nasıl kötü olabilir diye düşünenlere... İstatistikler kötü olduğu için, kötü ve gerçeği yansıtmaktan uzak tutulduğu için veriler iyi görünüyor.*

Dikkat ediniz; vahim olan istihdama ve işsizliğe ilişkin veriler değil. Vahim olan bunlara ilişkin istatistikler...

İşgücü istatistikleri korona dolayısıyla alınan önlemlerin işgücü piyasasına aydan aya çok farklı etki etmesi yüzünden anlamını aylar önce yitirdi.

Bu istatistiklerin gerçek durumu yansıtmaktan uzak kalmasının temelde iki nedeni var.

Bunlardan biri hesaplamanın üç ayın ortalaması şeklinde yapılması. Aydan aya hızla değişen koşullar yüzünden üç ayın ortalaması gerçek durumu göstermekten uzaklaştı. Bu hesaplama yöntemi yüzünden bakın neler oldu..

Şubat: Ocak, şubat, martın ortalamasını gösteren veride korona etkisi çok azdı. Çünkü istihdamı etkileyen kısıtlama önlemleri martın sonuna doğru gündeme gelmişti.

Mart: Şubat, mart, nisanın ortalamasını gösteren verinin en az bir buçuk ayı korona etkisinin zirve yaptığı dönemdi. Martın son on günü ile özellikle nisanın tümünde kısıtlamalar en yoğun şekilde uygulandı. Ama biz işsizliğin mart ayında hem bir önceki aya göre, hem bir önceki yıla göre azaldığını gördük.

Nisan: Mart, nisan, mayısın ortalamasını gösteren orana, martın son on günü, nisanın tümü ve mayısın ilk on günü kısıtlamayla geçtiği halde korona neredeyse hiç yansımada. Yılın en düşük işsizlik oranı nisanda oluştu.

Mayıs: Nisan, mayıs ve haziran ortalamasından oluşan verinin nisanın tümü ve mayısın ilk on günü olmak üzere yaklaşık yarısı neredeyse yarısı kısıtlamayla geçti. Ama mayıstaki işsizlik oranı da çok düşüktü.

Haziran: TÜİK'in dün açıkladığı mayıs, haziran ve temmuz ortalamasına ilişkin veride kısıtlama etkisi mayısın ilk on günüyle günüyle sınırlı. Ama işsizlikte sınırlı da olsa bir yükselme gözlemlendi.

TÜİK verilerine göre Türkiye'de halen 18 yaşından küçük ve 65 yaşından büyük yaklaşık 1.4 milyon çalışan var. Bu yaş grubundakiler için getirilen sokağa çıkma yasağı yüzünden bu insanlar fiilen çalışmadı. Ne var ki 1.4 milyon kişi bu yasak üç ayı kapsayacak şekilde uygulanmadığı için hiçbir ayın verisine tam olarak yansımada. Ama hesaplama ay bazında yapılmış olsa işsizlik verileri çok farklı oluşacaktı.

İşsiz ama işsiz sayılmayanlar

Kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılanların sayısı 3 milyon, işten çıkarma yasağı çerçevesinde ücretsiz izne çıkarılanların sayısı ise 2 milyon dolayında. Bu 5 milyon kişi, istihdamda sayılıyor.

Süresi uzatılan bu uygulamalar bittiğinde bu 5 milyon kişinin kaçı işini kaybedecek, tahmin yürütmek zor. Ama şu kesin, bu 5 milyon kişinin hepsi işbaşında olmayacak.

İşte bu durum da işgücü istatistiklerinin gerçek durumu yansıtmaktan uzaklaşmasına yol açtı.

Kökten değişiklik şart...

İşgücü istatistiklerinin gerçeği ortaya koyabilir olması için öncelikle hesaplamayı üç ayın ortalamasını alarak yapmaktan vazgeçmek gerekiyor.

İtiraz sesleri hemen yükselecektir, eminiz; "Bizim hesaplamamız Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun" diye.

Ama ne yaparsınız ki bu normlar Türkiye gerçeklerine uymuyor!

İşsizlikte geçen yıldan iyiyiz!

TÜİK yeni seri işgücü istatistiklerini 2014 yılından bu yana hesaplıyor. Biz de yeni seriye göre olan aylık oranları çıkardık.

Altı buçuk yıllık dönemde işsizliğin en düşük ve en yüksek gerçekleştiği beş aya baktık. En düşük oranlar çok geride kalmış.

İlginç olan en yüksek gerçekleşmenin yılı. Herkes görüyor ve yaşıyor; korona yüzünden bu yıl tüm dünya ekonomileri gibi bizim ekonomimiz de alt üst oldu, işsizlik tırmandı, üretim dip yaptı.

Ama bakıyorsunuz, TÜİK'in hesaplamasına göre işsizlikte geçen yılda daha iyi durumdayız. En yüksek oranları gösteren beş sarı kutunun tümü 2019'da.

Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek düzeyini ortaya koymaktan uzak, derken haksız mıyız?

İşsizliğin aylara göre seyri (Yüzde)

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Ocak	13,8	14,7	10,8	13,0	11,1	11,3	10,3
Şubat	13,6	14,7	10,6	12,6	10,9	11,2	10,2
Mart	13,2	14,1	10,1	11,7	10,1	10,6	9,7
Nisan	12,8	13,0	9,6	10,5	9,3	9,6	9,0
Mayıs	12,9	12,8	9,7	10,2	9,4	9,3	8,8
Haziran	13,4	13,0	10,2	10,2	10,2	9,6	9,1
Temmuz		13,9	10,8	10,7	10,7	9,8	9,8
Ağustos		14,0	11,1	10,6	11,3	10,1	10,1
Eylül		13,8	11,4	10,6	11,3	10,3	10,5
Ekim		13,4	11,6	10,3	11,8	10,5	10,4
Kasım		13,3	12,3	10,3	12,1	10,5	10,7
Aralık		13,7	13,5	10,4	12,7	10,8	10,9

Ferit Barış PARLAK

11 Eylül 2020

Girişimci", istihdam mı/işsizlik mi yaratır?

İşsizlik, hazıranda da artarak devam etti...

Oysa...

5 milyon memur ve kamu çalışanı dışında, dört yanımız "girişimci"!

★ ★ ★

İstihdama dahil 6 milyon girişimcimizin (fabrikası, işletmesi, atölyesi, vergi levhası olan) normalde birkaç kat "istihdam" yaratması gerekmez mi?

★ ★ ★

Yıllardır anlattığımızı dün Ankara Ticaret Odası Başkanı Gürsel Baran özetledi...

"Girişimci bir milletiz..."

"Ancak plansız gerçekleşen yatırımlar, o alanda faaliyet gösteren tüm işletmelere zarar veriyor..."

"Sonuçta yanlış yatırımlarla ülke kaynakları heba oluyor..."

★ ★ ★

Çarpıcı örneği tekrar hatırlatayım...

Dört kafenin arasına, borçlanıp/650 bin lira harcama yaparak "yeni kafe" açan arkadaşım, "Şu bile kapatabilir" demişti, 30 yıldır kafe işletmeciliği yapan komşusunu göstererek!

★ ★ ★

11.09.2020

2019'da 120 bin esnaf işyerini kapatmış...

Son 6 yılda kapanan işyeri sayısı 700 bini aşmış...

Buna rağmen...

Esnaf sayısı son 10 yılda 1.3 milyondan 1.8 milyona çıkmış...

★ ★ ★

Kafe/kıraathane/pastane sayısı 60 binlerdeymiş...

200 bini aşmış...

Dahası, bu sektörde, son 6 yılda, 140 bine yakın dükkan açılıp/ kapanmış...

★ ★ ★

Kısacası...

Girişimcilerimizin çoğunluğu kaynak yaratmak yerine kaynak tüketiyor...

Kaynak/istihdam/döviz yaratanlarımıza da zarar veriyor...

Girişime/girişimciye acilen planlama/yönlendirme gerekiyor...

VELHASIL

Denizleri, ormanları, madenleri değerlendiremiyorken.

Fındık/zeytin/ayçiçeği/buğday gibi yüzlerce üründe verimlilik, rakip ülkelere göre üçte birlere kadar düşmüşken...

Destegi/ilacı//tohumu/lojistiği/ eğitimi/suyu/güneşi/madeni yanlış kullanıyorken...

Üniversitelerde binaya/niceliğe önem vererek; kamuya personel alarak; "olan kafenin/inşaatçının/ mağazanın yanına açılacak kafeye/ inşaatçıya/mağazaya" kredi açarak işsizliği düşüremeyiz, "artırırız"...

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

İYİ Parti Sözcüsü Yavuz Ağırlioğlu: 'Erdoğan gitsin diye bir siyasi cinnet içinde olmayız'

11 Eylül 2020

2023'e daha üç yıl var ama seçim peşrevi başladı. Selahattin Demirtaş, eşini de alıp İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'e kahvaltıya gitmeyi önerdi. Deniz Baykal bir dönem Mesut Yılmaz'a benzer bir öneride bulunmuştu. "Kotlarımızı çekip eşlerimizle birlikte pikniğe gidelim" şeklinde bir öneriydi. Ancak Korkmaz Yiğit kaseti ortaya çıkınca bırakın pikniğe gitmeyi, Baykal hükümete verdiği desteği geri çekmişti.

Demirtaş'ın kahvaltıya gitmek istediği Akşener, kan davalı bir yanıt vermişti. Bu yanıt dahi Demirtaş'ı geri adım attırmadı. Demirtaş, yanıtı olumlu bulduğunu belirtti. Selahattin Demirtaş'ı yeniden siyasi denkleme sokma çabalarına dikkat çekip bunun neden Meral Akşener üzerinden yapılmak istendiğini sormuştum. Konuştuğum İYİ Partililerin de benzer bir merak içinde olduklarını gördüm. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da desteklediği, Devlet Bahçeli'nin "Evine dön" çağrısından sonra millet ittifakı içindeki pozisyonu güçlendiği için Demirtaş'ın da kahvaltı diyalogunu Akşener üzerinden başlattığı düşünülüyor. Siyaset yükselen değerler üzerinden yapılıyor. Bu çabaların Demirtaş'ı sevimlileştirme gayreti olduğunun farkındalar. Ama bunun için Demirtaş'ın bir bedel ödemesi, özeleştirme yapması gerektiğini düşünüyorlar. İYİ Parti Sözcüsü Yavuz Ağırlioğlu ile konuştum. "HDP, PKK'ya karşı devletin yanında yer alırsa, biz demokrasi taleplerine destek verebiliriz" dedi. Ağırlioğlu, ilke bazlı olarak baktıklarını söyledi. "Yoksa Recep Tayyip Erdoğan gitsin diye bir siyasi cinnet içinde olmayız" diye konuştu.

KILIÇDAROĞLU ADAY OLMAZSA MUHALEFET LİDERİNİ DESTEKLEMELİ

Türkiye'de her siyasi denklem Cumhurbaşkanlığı seçimi üzerine kuruluyor. Hele başkanlık sistemine geçip başbakanlık kaldırıldıktan sonra tek hedef Cumhurbaşkanlığı oldu.

11.09.2020

Bahçeli, 2023'te cumhurbaşkanı adaylarının Erdoğan olduğunu açıkladı. Cumhur ittifakında Erdoğan'dan başka bir isim gündemde değil. Ancak muhalefet cephesinin adayı belli olmadığı için orada ciddi bir mücadele yaşanıyor.

Kılıçdaroğlu hem kendisi aday değil, hem de parti liderlerinin cumhurbaşkanı adayı olmasını doğru bulmuyor. Geçmişte Ecevit'in Ahmet Necdet Sezer'i aday yapması gibi, muhalefet liderleri dışında bir isim arayışında. Eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Kılıçdaroğlu'nun favorisi. Neden olduğu konusuna girmeyeceğim ama bu tavır millet ittifakı ortakları arasında rahatsızlığa neden olmaya başladı. "Partinin hedefi iktidar olmaktır. Liderin hedefi ise cumhurbaşkanı olup ülkeyi yönetmektir. Eğer bir parti lideri kendisi cumhurbaşkanı adayı olmuyorsa, o zaman Devlet Bahçeli'nin Erdoğan'ı desteklemesi gibi, beraber hareket ettiği partinin liderini desteklemelidir. Ben aday olmayacağım ama muhalefet liderleri de aday olmasın tavrı doğru değil." Burada İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in tarif edildiği açık. Seçimler yaklaştıkça millet ittifakı içinden benzer çıkışlara tanık olacağız diyorum, başka bir şey demiyorum.

ARINÇ'IN 2. TESTİNDE TESPİT EDİLMİŞ

ARTIK siyasetçileri haber almak için değil, sağlık durumlarını öğrenmek için arıyoruz. Eski Meclis Başkanı Bülent Arınç ile eşi Münevver Hanım'ın COVID-19 testleri de pozitif çıktı. Bülent Bey birkaç gündür vücudunda bir kırgınlık ve halsizlik hissediyormuş. İlk yaptırdığı test negatif çıkınca, yakın zamanda yaptırdığı zatürre aşısının yan etkileri diye düşünülmüş. Ancak ağrılar artmaya başlayınca yeniden test yaptırmışlar, bu kez pozitif çıkmış. Evlerinde ilaç tedavisi uygulanacak. Arınç, sosyal medyadan verdiği mesajda "Dua ve iyi dileklere ihtiyacımız var" dedi. Dualarımıza onlarla birlikte. İnşallah kısa sürede sağlıklarına kavuşurlar.

MUHİTTİN BÖCEK BUNU DA ATLATACAK

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhittin Böcek ise hastalığı ağır geçiriyor. Gürkan Hacır'ın da uyardığı gibi spekülasyonlara değer vermeyin. Muhittin Böcek bunu da atlatacak. Testi pozitif çıkınca aramış, "Aman moralinizi bozmayın. Vücut direnciniz kırılmasın. Yemenize içmenize önem verin. İnşallah atlatacaksınız" demiştim. Daha fazla yormamak için konuşmayı uzatmamıştım. Ama çok tatlı bir dili olduğu için bir süre sohbet ettik. "Ben biraz fazla doz almışım" demişti. Nereden kaptığını bilmiyordu ama halkla temasları sırasında virüsü aldığını düşünüyordu. "Dualarımız sizinle başkanım, inşallah atlatacaksın" demiştim. O da dua istemişti. Çok büyük

güçlüklerin üstesinden gelmeyi başaran Muhittin Böcek bunu da atlatacak. Dualarımızla onunla ve dua bekleyen hastalarımızla.

DEAŞ EMİRİ KİMLERE EYLEM PLANLAMIŞ?

DEAŞ'ın sözde Türkiye emiri Mahmut Özden'in yakalanarak tutuklanması üzerine İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'yla konuşmuştum. DEAŞ'ın Ayasofya'ya yönelik eylem yapmayı planladığının tespit edildiğini açıklamıştı. Soylu, DEAŞ emirinden ele geçirilen dijital verilerde örgütün bazı siyasilere ve devlet adamlarına yönelik eylem yapmayı planladığını söylemişti. Gazetecilik, fikri takip mesleği. Zaman zaman kaynaklarıma ulaşip DEAŞ soruşturmasıyla ilgili bilgi almaya çalışıyorum. Çok ketum bir soruşturma yürütüyorlar. Dijital verilerden elde edilen bilgiler ışığında yeni operasyonlar yapılıyor. DEAŞ'ın sözde Türkiye emirinin Suriye'deki merkezle yaptığı yazışmalar burada büyük önem arz ediyor.

Dijital verilerin incelenmesinde, DEAŞ'ın sözde Türkiye emiri Mahmut Özden'in bir süredir DEAŞ yönetimine, "Ses getirecek eylem yapalım" diye önerilerde bulunduğu tespit edildi. İçişleri Bakanı Soylu, örgütün bazı siyasileri ve devlet adamlarını Suriye'ye kaçırmayı planladığının tespit edildiğini açıklamıştı. Siyasilerin kim olduğu bilgisini edinemedim. Ancak DEAŞ'ın sözde Türkiye emiri Mahmut Özden'in, İstanbul'da savcı ve hâkimlere yönelik eylem yapılmasını önerdiği belirlendi. Ancak herhangi bir isim zikretmediği tespit edildi. DEAŞ merkezinin ise nasıl yanıt verdiği bilinmiyor.

İşsizlik kader oldu

Esfender KORKMAZ

11 Eylül 2020

Açıklanan Haziran ayı işsiz sayısı 4 milyon 101 bindir. Buna karşılık iş aramayıp iş bulsa çalışmaya hazır olanların sayısı ise daha fazla, 4 milyon 575 bin oldu.

İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar, ilan edilen işsiz sayısından daha hızlı arttı. Geçen sene Haziran ayında 2 milyon 310 bin kişi iken bu yıl Haziran ayında 4 milyon 575 bine yükseldi.

Ne oldu da bir yıl içinde, 2 milyon 265 bin kişi iş aramaz oldu? Bunlar bir yıl içinde mirasa mı kondular? Sabit gelirleri mi oldu?

İş aramayıp iş bulsa çalışacak olan bu 4 milyon 575 bin kişinin 763 bini bir süre iş arayıp bulamamış ve iş bulma umudunu kaybetmiş olanlardır. Bir anlamda bunlar işsizliği kader olarak kabul etmişlerdir. Ama yine de hepsi işsizdir.

Türkiye şartlarında iş aramayan ve çalışmaya hazır olanları TÜİK aktif nüfus içinde göstermiyor. Gerçekte ise bunlar da işsizdir ve aynı zamanda aktif nüfustur. Bu yaklaşıma göre, Türkiye'de Haziran ayı itibarıyla fiili işsiz sayısı 8 milyon 676 bin kişidir. Fiili işsizlik oranı ise yüzde 24,6'dır.

Yani Türkiye de, dört kişiden biri işsizdir. Aslında çevremize ve ailemize bakarsak zaten bu durumu yaşıyoruz.

HAZİRAN AYI İŞSİZLİK VERİLERİ					
A) TÜİK AÇIKLANAN	2016	2017	2018	2019	2020
İŞSİZ SAYISI(BİN)	3 127	3 251	3 315	4 253	4 101
İŞSİZLİK ORANI (YÜZDE)	10,2	10,2	10,4	13,3	13,4
İŞGÜCÜ (BİN)	30 778	31 954	32 629	32 766	30 632
İŞ ARAMAYIP ÇALIŞMAYA HAZIR OLANLAR	2 226	2 226	2 143	2 310	4 575
İŞGÜCÜ KATILMA ORANI	53,4	53,4	53,8	53,3	49,0
B) Fiili İşsizlik					
Fiili İşgücü (BİN)	34 004	34 180	34 772	35 076	35 207
Fiili İşsiz Sayısı	5 586	5 477	5 458	6 563	8 676
Fiili İşsizlik Oranı (Yüzde)	16,8	16,0	15,7	18,7	24,6

Öte yandan, Türkiye'nin 2016 yılında toplam nüfusu 78 milyon 740 bin kişi idi. Haziran 2020 itibariyle 83 milyona yükseldi. 4 yılda 4 milyon 260 bin kişi arttı. Buna rağmen bu 4 yıl içinde işgücü 30,8 milyondan 30,6 milyona geriledi. İşgücüne katılma oranı da yüzde 53'ten yüzde 49'a geriledi. Ancak yine de denklem çözülmüyor. İzaha muhtaç bir tablo ortaya çıkıyor.

OECD ve Avrupa ülkelerinde istihdam oranı ortalama yüzde 60 ile yüzde 70 dolayındadır. Türkiye de, istihdam oranının yüzde 49 seviyesinde düşük olması insan gücünün eksik kullanılması demektir ve bu oranın düşük olması Türkiye'nin fakirlik kısır döngüsüne girmesine neden oluyor ve orta gelir tuzağından çıkmasını zorlaştırıyor.

Büyüme, istihdam ve gelir dağılımı ekonominin üç ayağıdır. Bu çerçevede, işsizlik oranı, ekonomik sorunların tek rakamlı bilançosudur. Ekonomik sorunlar, ekonomide daralma, işsizlik ve gelir dağılımında bozulma olarak ortaya çıkar. Bu sorunların çözülmesi için tek başına istihdam politikası yeterli değildir. Önce hukuki ve demokratik altyapıyı yeniden oluşturarak güven ortamı yaratmak zorundayız. Aynı zamanda bir planlama yaparak; para, faiz, kur, maliye, istihdam, dış ticaret politikalarını koordineli olarak planlamamız gerekir. Bu günkü siyasi tabloya ve ekonomi yönetiminin tutumuna bakarsak böyle bir niyet göremiyoruz.

Toplumun en fazla rahatsız edenler;

Birincisi... V çıkışı olacak diyen yalakalardır. Yatırımlar mı artacak ki V çıkışı olacak. İhracat artışı mı olacak? Talebe dayalı büyüme olsa bile bu günkü işsizlik ve enflasyon sorunu çözülmez. Durgunluğun net sonucu işsizliktir.

İkincisi... Bu günkü ekonomik tabloyu uçtu-kaçtı diye çevirmeye çalışan ekonomi yönetimidir. Çünkü görünen siyaha beyaz demek insan izanı ile dalga geçmektir.

İbrahim Kahveci

Ekonominin motoru durmuş

Ekonomide stok durum ve akım durumu vardır.

Bugün stok ve akım durumunda farklı bir noktadan bakacağız.

Mevcut stok durumunda fabrikalar bulunuyor. Acaba bu fabrikaların çalışma kapasitesi nedir? Bütün mesele fabrikaları yüksek kapasitede çalıştırmak mıdır?

İlk anda bu çok önemlidir.

Mesela 2017 yılında Kredi Garanti Fonu üzerinden helikopter para dağıtıldı. Ve tüketimin ardına takılan fabrikalar yüzde 80'e varan kapasitede çalıştı.

Buradaki yüzde 80 kapasiteyi küçümsemeyelim. Mesela tarım sektöründe birçok tesis yılın 3-5 ayı çalışır. O nedenle ortalama kapasitenin yüzde 80'e gelmesi yüksek bir üretimi ifade eder. Hatta o aylarda bazı fabrikalar 3 vardiya bile çalışmıştı.

Sonra 2019 yılında yaşanan krizde kapasite kullanım yüzde 74'lere geriledi. Ve pandemi sürecinde de yüzde 70'in altına düştü.

Burada ne anlatmaya çalışıyorum?

Fabrikaların iyi bir kapasitede çalıştığı dönemde ülkemizde 28,7 milyon çalışan vardı. Yeniden o fabrikaları tam kapasite civarı çalıştırdığımızda yaklaşık olarak ulaşacağımız istihdam burası.

Yani stok durumdaki üretim kapasitemiz budur.

İyi de ya akım?

Yani Ülke olarak ilelebet o fabrikalarla kalamayız. Her yıl 1 milyon nüfus çalışma çağına giriyor. Bunların yaklaşık 550-600 binine yeni iş alanı açılması gerekiyor.

Yani yatırım gerekiyor.

Yani kalkınma gerekiyor.

Yani geleceğe umutla bakılan güvenli yatırım ortamı gerekiyor.

11.09.2020

Acaba yatırım durumumuz nedir?

TÜİK yatırım olarak inşaatları da kayda ekliyor. Biz makine teçhizat yatırımına bakacağız.

En altta grafiğe bakın. Orada şunu görüyoruz: 2010 yılından 2015 yılına doğru istikrarlı sayılabilecek bir yatırım var.

Ama 2015 yılında yatırım durmuş.

Yani arabanın motoru stop etmiş.

İstikrarlı artıştan istikrarlı düşüşe geçmişiz.

O nedenle dünkü yazımda değindiğim konuyu yeniden hatırlatacağım: Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın değindiği **-V- çıkışı hayalden öte değildir.**

Hayır, kapasite olarak yeniden eskiye çıkabiliriz ama ya yeni fabrikalar ne olacak? Yeni nüfus nerde iş bulacak? Ekonomik kalkınma ne olacak?

İşte oralar hiç umut vermiyor.

Yatırımı duran ülkede ekonomik gelecekte bahsedemeyiz.

Bakınız kısa geçmişe: 2017 yılında kredi genişlemesinde 3 vardiya çalışan fabrikalar bile yeni fabrika kurmaya gitmedi.

Yabancı yatırımcıları -gidiyorlar- diye suçluyoruz ama yerli yatırımcının da yatırım yaptığı yok.

Yatırımsız ülkenin geleceğini ise hiç düşünmeyin.

